

Vraag met verzoek om mondeling antwoord O-000028/2022 aan de Commissie

Artikel 136 van het Reglement

Samira Rafaela (Renew), **Monica Semedo** (Renew), **Pierrette Herzberger-Fofana** (Verts/ALE), **Cornelia Ernst** (The Left), **Evin Incir** (S&D), **Mónica Silvana González** (S&D), **Damien Carême** (Verts/ALE), **Kim Van Sparrentak** (Verts/ALE), **Sira Rego** (The Left), **Manu Pineda** (The Left), **Karen Melchior** (Renew), **Matjaž Nemec** (S&D), **Sergey Lagodinsky** (Verts/ALE), **Mohammed Chahim** (S&D), **Sophia in 't Veld** (Renew), **Erik Marquardt** (Verts/ALE), **Anna Júlia Donáth** (Renew), **Nora Mebarek** (S&D), **Eric Andrieu** (S&D), **Lara Wolters** (S&D), **Agnes Jongerius** (S&D), **Diana Riba i Giner** (Verts/ALE), **Thijs Reuten** (S&D), **Milan Brglez** (S&D), **Elisabetta Gualmini** (S&D), **Svenja Hahn** (Renew), **Gwendoline Delbos-Corfield** (Verts/ALE), **Fabio Massimo Castaldo** (NI), **Katalin Cseh** (Renew), **José Gusmão** (The Left), **Marisa Matias** (The Left), **Marc Angel** (S&D), **Peter Pollák** (PPE), **Ernest Urtasun** (Verts/ALE), **Delara Burkhardt** (S&D), **Isabel Carvalhais** (S&D)

Betreft: De Nederlandse kinderopvangtoeslagaffaire, institutioneel racisme en algoritmen

Op 25 mei 2022 heeft de Nederlandse regering voor het eerst publiekelijk erkend dat institutioneel racisme in een deel van de Nederlandse Belastingdienst de onderliggende oorzaak was van de Nederlandse kinderopvangtoeslagaffaire. Dit schandaal leidde in 2021 tot het ontslag van de Nederlandse regering¹.

Om risicoprofielen op te stellen van personen die een aanvraag voor een kinderopvangtoeslag indienden, gebruikte de Belastingdienst algoritmen waarin “buitenlands klinkende namen” en “dubbele nationaliteit” als indicatoren van potentiële fraude werden gebruikt. Als gevolg daarvan werden duizenden (raciaal bejegende) gezinnen met een laag of gemiddeld inkomen aan controle onderworpen, ten onrechte van fraude beschuldigd en gevraagd toeslagen terug te betalen die ze volledig legaal hadden verkregen. De algoritmen leidden dus tot raciale profilering.

Voor veel gezinnen waren de gevolgen zeer ernstig: duizenden gezinnen kregen schulden en velen belandden in armoede omdat ze grote bedragen moesten terugbetalen (tienduizenden euro's) zonder dat ze de mogelijkheid kregen een betalingsregeling te treffen. Sommige mensen verloren hun huis of baan. Tot dusver zijn naar aanleiding van de beschuldigingen meer dan duizend kinderen uit huis en onder staatsvoogdij geplaatst², maar naar schatting liggen de echte aantallen hoger. Helaas voldoen de voogdijregelingen voor de kinderen niet aan de strenge criteria voor het welzijn en de veiligheid van kinderen.

De Nederlandse regering reageerde niet of langzaam op de verontrustende signalen en oproepen uit verschillende delen van de samenleving. De slachtoffers moesten jarenlang voor erkenning vechten en sommigen hebben die nog steeds niet gekregen. Na het ontslag van de Nederlandse regering werd de families voorschotten of compensaties beloofd. Door de steeds grotere omvang en complexiteit van de zaak hebben de meeste gezinnen helaas nooit een vergoeding ontvangen. Het is ook belangrijk om te beseffen dat bepaalde schade – zoals het verlies van een kind of een stukgelopen relatie – niet kan worden vergoed. Daarom is een andere aanpak nodig om deze gezinnen schadeloos te stellen.

1. Wat heeft de Commissie gedaan met betrekking tot deze duidelijke schending van de grondrechten van EU-burgers, die de inleiding van een inbreukprocedure had kunnen rechtvaardigen in de periode van meer dan twee jaar sinds het schandaal aan het licht kwam?
2. Hoe heeft de Commissie deze kwestie aangepakt, aangezien in het EU-actieplan tegen racisme het bestaan van structureel racisme duidelijk wordt erkend en de Commissie heeft toegezegd dit te bestrijden?

¹ <https://nos.nl/collectie/13855/artikel/2364513-kabinet-rutte-iii-gevallen-wiebes-helemaal-weg>

² <https://www.dutchnews.nl/news/2021/10/over-1100-children-of-childcare-benefit-victims-taken-into-care/>

3. Hoe houdt de Commissie toezicht op het proces van schadeloosstelling en rechtsbedeling voor de burgers die door de kinderopvangtoeslagaffaire zijn getroffen?
4. Kan de Commissie helpen bij het proces van schadeloosstelling en rechtsbedeling voor de burgers die door de affaire zijn getroffen?

Ingediend: 28.6.2022

Vervalt: 29.9.2022